№. 31. Warszawa 3 Sierpnia 1907 r. Rok 2.

Warunki prenumeraty: w Warszawie: rocznie Rb. 4, półrocznie Rb. 2, kwartalnie Rb. 1. W Królestwie i Cesarstwie: rocznie Rb. 5, półrocznie Rb. 2.50, kwartalnie Rb. 1.25. Zagranicą rocznie Rb. 6. Za odnoszenie do domu dopł. się miesięcznie k. 5. Zmiana adresu 20 kop.

KOSMETYKA

Cena ogłoszeń:

Za wiersz petitowy jednoszpaltowy lub jego miejsce: Na 1 stronicy okładki 30 kop. Na innych stronicach 20 kop. Nadesłane (w tekście) 75 kop.

Numer pojedyńczy kosztuje 10 kop.

Tygodnik poświęcony racjonalnej kosmetyce, estetyce ciała i perfumerji.

Wychodzi w każdą Sobotę.

Adres Redakcji i Administracji **Senatorska 36. Telefon 40.29.** Administracja otwarta codziennie od 11—3 prócz niedziel i świąt.

Redaktor przyjmuje tylko w Niedziele od 12—2. Rękopisów i listów nadsyłanych do Redakcji nie zwraca się.

MYDŁA Z PRZEPISU D-ra Lustra

specyalisty lekarskiej kosmetyki i chorób włosów z Krakowa, wyrobu fabryki „Tlen".

Mydło neutralne do konserwowania i udelikatnienia cery, tudzież do mycia twarzy i ciała dzieci.
Mydło alkaliczne № I (lub bez numeru) do cery połyskującej (tłustej), skłonnej do wągrów i zżółceń.
Mydło alkaliczne № II do cery tłustej, skłonnej do pryszczy.
Mydło od łupeżu.
Sposób użycia załączony do każdego mydła.
Do nabycia wszędzie.

Wiele miljonów!! Pluskiew, Prusaków, Karaluchów, Pcheł, Much, Moli, Mrówek etc. tępi corocznie patentowany środek **Insektin** fabrykanta E. Schultz, Katowice g/Sz.
Żądać w aptekach i składach aptecznych.
Jedyny reprezentant na Królestwo i Cesarstwo:
Farmaceutyczne i Chemiczne T-wo Akcyjne
HENRYK WELT Warszawa, Przejazd 5.

MUIRACITHIN.

przeciwko przedwczesnemu **osłabieniu nerwowemu,**
zgodnie z poglądami współczesnej nauki.
znakomity środek wzmacniający
przy wszystkich zaburzeniach układu nerwowego ośrodkowego, żołądka oraz przy przeciążeniu umysłowem

Z pośród licznych odezw przytaczamy niektóre:

D-r Braun w Wiedniu: „Wpływ ujawnił się w **poprawie stanu nerwowego** chorych"

Prof. d-r Goll. Zürich: „Muiracitinę poprawia apetyt, trawienie; chorzy nabierają zdrowego wyglądu".

D-r Popper (z kliniki prof. Senatora w **Berlinie**): „Muiracitina przedstawia cenny nabytek dla medycyny".

D-r M. A. w Pawłówsku: „Muiracitina usprawiedliwiła pokładane w niej nadzieje i okazała się doskonałą".

„Miałem jeden przypadek pomyślnego działania Muiracitiny. Proszę ogłosić mój przypadek".

Lekarz M. I. K. Lekarz ambulatoryum Goljańskiego.

„Na podstawie obserwacyi swoich przyszedłem do przekonania, iż Muiracitina jest środkiem specyficznym, wywierającym znaczny wpływ na ośrodki mózgo-rdzeniowe. Muszę zauważyć, iż w tych przypadkach niemocy płciowej, gdzie środka tego nie stosowałem, nie widziałem tak szybkiego i pewnego działania"

D-r S. W. K. Ordynator etatowy Szpitala wojskowego w Kazaniu.

„Miałem sposobność stosować Muiracitinę w 6 przypadkach. We wszystkich przypadkach preparat okazał się bezwarunkowo skutecznym. W Muiracitinie medycyna uzyskała potężny środek, który w przyszłości odniesie świetne zwycięztwo."

D-r K. w Aschabadzie.

Obszerną literaturę wraz z odezwami rozsyła się darmo.
Muiracitinę można dostać we wszystkich głównych aptekach.
i w: 1) Akc. Tow. Henryk Welt, Warszawa Przejazd 5.
2) Łasku Piotrk. gub. w aptece Bronisława Wład. Borkowskiego.

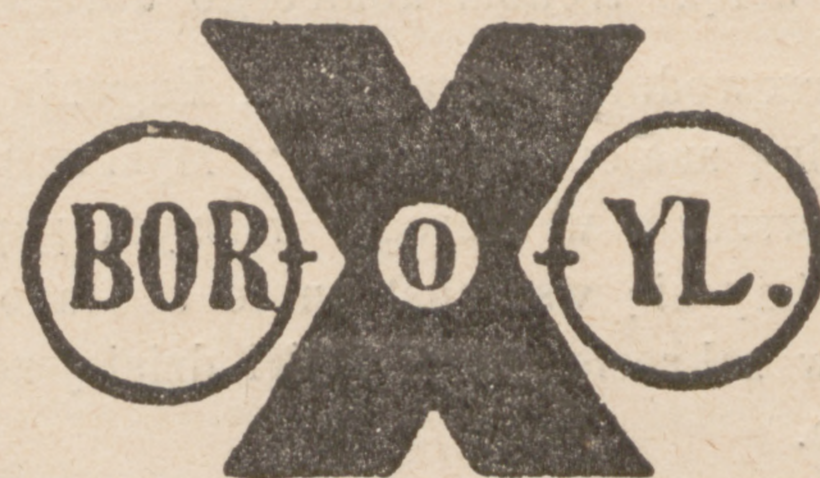
Główny skład: Kantor preparatów chemicznych, Petersburg, Newski pros. № 28, d. Singera.

Przy **Opaleniznie udelikatniają skórę, wybielają**

Krem, Alkohol, Mydło Ogórkowe

wyrobu Apteki
M. Malinowskiego
w Warszawie, **Nowy Świat 35.**

BOROXYL
Ochronna marka zatwierdzona w Rossyi za № 3717.

Płyn do utrzymania twarzy w ciągłej odporności przeciw wszelkim atmosferycznym i innym zewnętrznym szkodliwym wpływom. Przyjemnie chłodzi i odświeża twarz, nadając cerze delikatną i matową białość. Żądać w składach aptecznych i perfumerjach.
Cena flakonu w Królestwie Polskiem 60 kop. w Cesarstwie 75 kop. Główny skład w Warszawie: w aptece **Żelazna Brama № 8**, oraz w znaczniejszych składach aptecznych i perfumerjach.

Prenumerata „Kosmetyki" w Galicji wynosi: rocznie koron 15, półrocznie kor. 7.50 hal. kwartalnie kor. 3.75 hal.
Główne zastępstwo na Galicję w księgarni G. Gebethnera i Spółki w Krakowie.

MYDŁO OGÓRKOWE kawałek 30 kop.
KREM OGÓRKOWY tubka 25 kop.
SRIRYTUS OGÓRKOWY flakon 60 kop.
poleca
Tow. Akc.
Fryderyk Puls
W WARSZAWIE
Skład główny: Plac Teatralny № 11.
Filja: Nowy Świat № 41.
DOSTAĆ MOŻNA WSZĘDZIE.

Dr. Luster — Kraków.

Odpowiedź na dyskusyę w sprawie reformy stroju kobiecego*).

(Dokończenie).

Pani Marya K. zwróciła słusznie uwagę na niepraktyczną i niehygieniczną stronę „długich sukien". Kwestya ta zajmuje obecnie uwagę hygienistów, ze względu na przesycenie atmosfery różnorodnymi zarazkami, jakie unoszą się i dostają drogą oddechową do płuc właśnie w miejscach, gdzie ludność pragnie odetchnąć świeżem powietrzem. Wprost zgubne dla zdrowia są treny na sali balowej, pomijając ich niepraktyczną stronę podczas tańca.

Jednem ze źródeł, skąd czerpie organizm ludzki zarazki gruźlicze, jest niewątpliwie kurz, unoszący się w powietrzu, dzięki trenom kobiecego ubrania.

Myślą przewodnią w uwagach p. Eugenii Br. jest: „wnieść zupełną znajomość rzeczy". Myśl ta przyświecała nam zawsze, a w szeregu naszych poprzednich uwag staraliśmy się wszechstronnie uświadomić ogół czytelników w zakresie szkodliwości dzisiejszego ubrania kobiecego.

Przekonani jesteśmy, że po naszych wstępnych wywodach zrozumieją czytelnicy zasady, na których oprzeć się winna reforma stroju dzisiejszego. Zasady te podamy w jednym z następnych numerów „Kosmetyki". Uniwersalnego modelu stroju podać nie możemy, bo spotkałby nas los Amelii Bloomer, której strój odznaczał się uniwersalnością i dlatego „zaraz na wstępie zrobił fiasco".

Gdyby A. B. zastosowała swe zamiary do praktycznego zmysłu Amerykanek, których tryb życia wymaga właśnie stroju indywidualnego, zebrałaby obfity plon ze swego posiewu.

Uwagi p. Kossobudzkiej trafiają nam do przekonania i uważamy je — jako pochodzące od zawodowo wyszkolonej i doświadczonej w praktyce specyalistki — za miarodajne. Żałujemy tylko, że nie znamy bliżej „pas-gorsetu" pierwszego typu. Z opisu „pas-gorsetu" wnosimy, że nadawałby się ewentualnie do okresu przejściowego reformy gorsetu, zwłaszcza u tęgich, dla nadania biodrom łagodnych linji pod suknią reformowaną.

Solidaryzujemy się w zupełności z zapatrywaniami pań Anny M. i A. Krajewskiej.

Cytaty div, zebrane przez p. Antoninę B. nie zdradzają wcale głębokich myśli. Jedynie logicznie określiła znaczenie gorsetu M-me Vincourt, nazywając go „katem i dręczycielem kobiet".

W cytacie M-me Marcéle Bord'o: „Bóg stworzył kobietę, gorset—paryżankę", zrozumieliśmy przez paryżankę — zniekształconą kobietę.

Na zapatrywania p. Milly R., odnośnie do konieczności noszenia gorsetu przez tęgie kobiety, nie możemy się zgodzić.

Nie pochwalam również noszenia „podwiązek" z boku, albowiem one sprowadzają u młodych dziewcząt ustawienie przedudzia pod kątem rozwartym do uda, czego rezultatem bywa uformowanie nóg w kształcie litery X. Tasiemki gumowe, unoszące pończochy w górę, mogą być tylko z przodu — bez szkody dla formacyi nóg — umieszczone, jednakże uważałbym za racyonalne przypinać je u dzieci i dziewcząt do 24 r. ż. za pomocą guzików do bielizny. O tem w przyszłości pomówimy.

Z odpowiedzi „Stałej prenumeratorki" p. I. S. wnosimy, że czytała wywody p. Pruskiej zbyt pobieżnie. Wszak p. Pruska, potępiając dzisiejszy szablon, indywidualizuje na szeroką skalę strój kobiecy, polecając kobietom pracującym ubranie męzkie, lub pół męzkie, innym—reformowany strój, ba, nawet zostawia konserwatywnym kobietom strój dzisiejszy, nie znalazłszy na ich upór na razie innego lekarstwa.

Wprost niezrozumiałe są dla nas obawy pani I. S. o „wyrzeczenie się skromności kobiecej" w ubraniu, odbiegającem od dzisiejszego modelu. Zdaje nam się — na co się godzą pierwszorzędne powagi naukowe — że właśnie objawem zaniku wstydliwości i skromności są akcesorya ubrania kobiecego w rodzaju: Cul de Paris, sztucznego biustu, gorsetu i wielu innych środków, zdążających do pobudzenia zmysłów otoczenia przez uwydatnienie i doprowadzenie do bezmiernych i nienaturalnych rozmiarów tych części ciała, które ludy dzikie z bezprzykładną starannością przed oczyma najbliższego, nawet swego, otoczenia ukrywają.

Na to wszystko spogląda obojętnie „m ą ż, n a r z e c z o n y i s y n n a ż o n ę, n a r z e c z o n ą i m a t k ę o s i w y c h j u ż w ł o s a c h" i nie zwraca nikt z nich uwagi, że przechodnich wzrok lubieżny tonie i rozkoszuje się,—aczkolwiek pod pokrywą ubrania,—ciałem kobiety, należącej do innego mężczyzny.

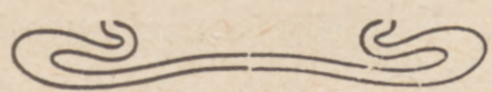
*) Zob. № 10—18 „Kosmetyki".

Reformę ubrania kobiecego rozpatruje większość ze stanowiska tylko hygienicznego dla samej kobiety. Co do mnie, dopatruję się w tej kwestyi znaczenia doniosłego, ogólno-społecznego, albowiem strój kobiecy w niemałym stopniu przyczynił się do wyładowania nerwowości, lubieżności, a nawet perwersyi u mężczyzn. Spostrzeżenia znakomitych etnologów dowiodły, że nagość u ludów dzikich nie wyklucza u nich bynajmniej wstydliwości, a z drugiej strony przekonano się o potęgowaniu zmysłowości, w miarę pokrywania ciała ubraniem. Zjawisko to da się łatwo wytłomaczyć, jeśli uwzględnimy fakt istnienia wrodzonej c i e k a w o ś c i u mężczyzn obserwowania ciała kobiety.

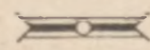
Uwydatnione linie zniekształconego ciała, zwiększone sztucznie rozmiary poszczególnych jego części, lub c z ę ś c i o w o obnażone oto—momenty, wystarczające do pobudzenia utajonej ciekawości i wyładowania energii erotycznej, graniczącej z szałem.

W pierwszym rzędzie potępić należy częściowe obnażenie ciała, które działa niezawodnie jako potężny bodziec, wyładowujący zmysłowość. Dziwna rzecz, że mężowie, narzeczeni i t. d. a z nimi Pani I. S. nie oburzają się na widok swych „żon i drogich osób", obnażających publicznie swe ciało.

My rozumiemy to zjawisko zupełnie, bo wiemy, że przyczyna obojętności na częściową ekshibicyę ciała tkwi w p r z y z w y c z a j e n i u, a jeśli kobieta potrafiła przezwyciężyć swą wrodzoną wstydliwość, uczucie, stanowiące poważną cechę płci pięknej, a jej mąż, pragnący naturalnej wstydliwości i niczem nieskalanej, absolutnej moralności, spogląda z dumą na rozbawioną w kole mężczyzn żonę, to chyba nic łatwiejszego, jak przyzwyczaić się do widoku kobiety w ozdobnem ubraniu, zbliżonem do męzkiego.

Kilka uwag w sprawie leczenia otyłości.

Laicy bardzo często identyfikują wyrazy *dobra tusza i otyłość*, pomimo iż to nie są wcale synonimy. Człowiekiem o dobrej tuszy jest ten, kto posiada ilość tłuszczu, proporcyonalną do wzrostu i składu ciała, to znaczy, iż tkanka tłuszczowa podskórna nie bierze przewagi nad innemi tkankami, lecz w harmonijnej pozostaje z niemi zgodzie. Jest to stan, wskazujący, iż zdrowie znajduje się w rozkwicie. Rzecz inna — człowiek, dotknięty otyłością. Ten posiada zbyt wielką ilość tkanki tłuszczowej, a rozwój jej w okolicach ciała, w których w stanie normalnym brak jej zupełnie, dowodzi stanu nienormalnego, chorobowego.

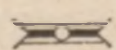
Oznaczyć ściśle granicę, gdzie kończy się dobra tusza a zaczyna otyłość — bywa zazwyczaj bardzo trudno; okiem ocenić się to nie da, ważenie również nie zawsze daje dokładne pojęcie, pozostaje tedy charakterystyczne uczucie subjektywne, które w rzadkich tylko wypadkach może służyć wskaźnikiem niezawodnym.

O posiadanie dobrej tuszy powinien dbać każdy człowiek, otyłości zaś należy wszelkiemi sposobami zapobiegać, a gdy ta się pojawi — zwalczać ją, gdyż otyłość nietylko szpeci, lecz oddziaływa również szkodliwie na ogólny stan zdrowia.

Otyłość odbiera mężczyznom siłę, piękność i elegancję — kobietom, utrudnia oddychanie, swobodę ruchów, zmniejsza siłę mięśni, sprężystość nerwów, zwinność i giętkość członków.

Echa ze zjazdu lekarzy i przyrodników polskich we Lwowie.

(Korespondencja własna „Kosmetyki").

Odbywający się obecnie zjazd można śmiało nazwać *najświetniejszym ze wszystkich dotychczasowych* zjazdów przyrodniczo-lekarskich na ziemiach polskich. Przybyło ogółem około 1000 lekarzy i przyrodników polskich ze wszystkich niemal krańców świata. Przyjęcie powitalne gości było serdeczne i owacyjne. W komitecie ład wzorowy, a uprzejmość gospodarzy wprost wzruszająca.

Pierwsze zebranie ogólne odbyło się w widowni nowego teatru miejskiego, przy rzęsistem oświetleniu elektrycznem. Po licznych mowach powitalnych rozpoczęto wykłady przyrodniczo-lekarskie. Wykładów takich wygłoszono dużo: w sekcjach oddzielnych panuje ożywiony ruch naukowy; posiedzeń sekcyjnych dużo; każde jest bardzo interesujące, ze względu na temat i osobę prelegenta.

Nie sposób oczywiście streścić w krótkiej korespondencji wszystkie wykłady. Z całego szeregu odczytów ściśle naukowych, mogących interesować tylko fachowców — lekarzy i przyrodników, wyłoniło się też kilka prelekcji bardzo interesujących i mających ogólno-społeczne znaczenie.

Do tych zaliczam: świetnie opracowany wykład Dr. Biegańskiego o współczesnej filozofii przyrody, Dr. Rydygiera wykład o akcji przeciwrakowej, zakończony wnioskiem założenia „Polskiego Towarzystwa zwalczania choroby raka", i wreszcie bardzo interesujący wykład prof. Dr. L. Popielskiego ze Lwowa: „O działalności alkoholizmu na fizjologiczne czynności organizmu w świetle obcych i własnych badań". Prelegent wykazał zgubne skutki alkoholu na rozmaite narządy, jak naprz. serce, wątrobę, żołądek, skórę włosy. Wywody swoje popierał licznemi demonstracjami.

Osoby o najpiękniejszem nawet obliczu tracą cały swój wdzięk, gdy linie i rysy twarzy znikają wśród tłuszczu. Ciało przez zwiększenie objętości traci harmonię, jaką natura nadała kształtom kobiety. W tych razach, gdy przypadłość ta nie jest dziedziczną, powoduje ją prawie zawsze zła przemiana materji, ta ostatnia zaś bywa następstwem nieracjonalnego trybu życia. Stąd wypływa wniosek logiczny, iż leczenie otyłości w pierwszym rzędzie sprowadza się do terapii *fiz. dyetetycznej.*

Jakże zwalczają otyłość nasze panie? Ponieważ leczenie fiz. dyet. wymaga przedewszystkiem cierpliwości, abstynencji i wysiłków fizycznych — więc większość pań woli „wypróbowane, niezawodne, uniwersalne środki".

Do tych niezawodnych środków zaliczają przedewszystkiem... obcisłe ubranie i gorset, gdyż kobiety otyłe najwięcej obawiają się „rozlania wdzięków" i „nieestetycznego obwisania piersi", które zagrażają ich urodzie.

Noszenie gorsetu uważam za pierwszy i kardynalny błąd w leczeniu otyłości: obciśnięcie gorsetem nie tylko nie zmniejszy tuszy, lecz przeciwnie powiększa ją, gdyż krew, nie płynąc swobodnie, nie może odżywiać normalnie organizmu, wskutek czego powstaje jeszcze *dodatkowa* — prócz istniejącej już — warstwa tłuszczu.

Drugi błąd — jest to sięganie po różne „skuteczne", „niezawodne" pigułki, od których roi się w ogłoszeniach pism codziennych, niefachowych. Preparaty te, szumnie reklamowane, przez nikogo absolutnie (nawet przez fabrykanta samego) naukowo i doświadczalnie nie badane, w większości przypadków są albo szkodliwe, albo też bezwartościowe i zagrażają zdrowiu oraz kieszeni łatwowiernej publiczności.

Oto niektóre z nich. Niejaki Georges Hussel wychwala w pismach płyn swego wynalazku p. n. *„Anti-Obesitas"*. Płyn ten zawiera jodek potasu, (Kali jodatum) którego bez zalecenia lekarskiego stanowczo zażywać nie można, gdyż jodek potasu u osób, obdarzonych idyosynkrazyą (nadzwyczajną wrażliwością na leki) wywołuje bardzo niepożądane objawy t. zw. jodzicy (*jodismus*), czyli zatrucia jodem: katar nosa i oskrzeli, kaszel, bóle głowy i ociężałość, wągry i czyraki na twarzy, zaburzenia żołądkowe etc.

Po za tem preparat ten, którego wartość rzeczywistą ocenić można najwyżej na 75 kop., kosztuje... 10 rubli. Inny znów ogłasza p. n. „pigułek Apollina" lek cudowny przeciw otyłości, zawierający również jodek potasu. Snać dla lepszego przekonania naiwnych odbiorców fabrykant zamieścił na pudełku dwa wizerunki: na jednej stronie widnieje kobieta otyła o wdziękach karykaturalnych, na drugiej — istota cienka jak osa. Do tych bardzo przekonywających ilustracji poradziłbym fabrykantowi załączyć komentarz w postaci 2 rysunków: jeden niech wyobraża pugilares wypchany banknotami z napisem u dołu: „Przed użyciem pigułek"; drugi zaś — pugilares pusty z napisem u dołu: „Po użyciu pigułek".

Inny znów fabrykant, nie mniej pomysłowy, wyrabia mydło morskie (?!), po umyciu się którem, chudnie *odrazu* dowolna część ciała. Niestety, nie miałem możności przekonania się o cudownych własnościach tego mydła, wiem tylko, iż zawiera ono również jodek potasu, który — powtarzam — ma w medycynie swój ścisły zakres stosowania.

Sprawa leczenia otyłości przetworami farmaceutycznemi zajmowała umysły powag lekarskich. Badali ją tacy uczeni jak *Brown-Sequard i Liebig*. Wynikiem tych badań było wytworzenie nowego, specjalnego działu w lecznictwie, t. zw. organoterapii, t. j. leczenia tkankami zwierzęcemi lub wyciągami tkankowymi.

W ostatnich czasach zwrócono uwagę na t. zw. thyreoidinę, to jest preparat, przygotowany z gruczołu tarczowego zwierząt.

Preparat taki znajduje się w handlu w postaci pastylek i proszku. Aczkolwiek przetwór ten, bezwarunkowo nieszkodliwy, przyjemny w smaku, jest bardzo zalecany nawet przez lekarzy, jednakowoż badania ostatnich lat wykazały, iż nadaje się on jedynie do leczenia t. zw. obrzęku śluzowego (myxoedema), nie zaś do zwalczania otyłości, przyczem thyreoidina, o ile została nie zupełnie czysto i w dodatku z gruczołów zwierząt nie idealnie zdrowych przyrządzoną — wywołać może bardzo niepożądane objawy uboczne. Dla tych wszystkich względów preparat ten do leczenia otyłości nie nadaje się.

Pozostaje zatem leczenie fiz. dyetetyczne.

O leczeniu takiem (z wyszczególnieniem tablic dyetetycznych) napiszę niebawem obszernie, tu chcę tylko zaznaczyć, iż obecna pora, t. j. wyjazd do wód i miej-

---

Oprócz dotkliwej szkody, jaką wyrządza alkohol osobie dotkniętej alkoholizmem — zgubne następstwa tego nieszczęsnego nałogu odbijają się również na zdrowiu i urodzie pokolenia alkoholika: epileptycy, idjoci stan swój zawdzięczają w większości przypadków rodzicom-alkoholikom. Alkohol osłabia odporność na choroby i utrudnia leczenie tychże.

Po wyłożeniu strony naukowej tematu prelegent przeszedł w dziedzinę społeczną, podnosząc ogólne skutki alkoholizmu. W końcu nawoływał lekarzy, jako osoby najwięcej do tego powołane — do wzięcia czynnego udziału w walce z tym zgubnym nałogiem.

Dr. K.

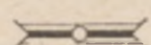
scowości kuracyjnych — nadaje się najlepiej do przeprowadzenia takiej kuracji.

Z miejscowości kuracyjnych *swojskich* nadają się doskonale: Krynica oraz Jaworze (Ernsdorf), w których bardzo skutecznie można przeprowadzić t. zw. leczenie terenowe, gimnastyczne, hydropatyczne, połączone z zabiegami elektr. i masażem.

Dr. St. S.

Różne wiadomości.

Kosmetyka na usługach mody.

Anglicy są największymi szowinistami nie tylko na punkcie polityki oraz kultury, lecz i w dziedzinie mody i kosmetyki.

Wszystkie panie stałego lądu usiłują naśladować paryżanki w sprawach, tyczących się elegancji oraz mody, angielki natomiast uważają, iż nie naśladować, lecz naśladowanemi być powinny. W tym roku jednakże nadobne córy Albionu zerwały z dotychczasowym szowinizmem i jęły naśladować... japonki. Co właściwie zaimponowało angielkom, czy względy polityki wyższej, czy wdzięki giejsz japońskich — dociec trudno, w każdym razie Japonia może się poszczycić niebywałem zwycięstwem na polu kosmetyki.

Angielki zachwycały dotychczas wszystkich przedziwną świeżością swej cery, którą umiały zachować do późnej niemal starości; dzisiaj ta świeżość cery, łącząca białość lilji z czerwonością róży, już nie jest w stanie zadowolnić angielek.

W równej mierze straciła kredyt sztuczna bladość, która przez dłuższy czas była en vogue, i którą angielki tak się szczyciły, iż dla uzyskania tej interesującej bladości poddawały się mękom najrozmaitszym.

Lecz *tempora mutantur, et nos mutamur in illis.* Obecnie każda szanująca się angielka usiłuje nadać swej cerze odcień... japoński. Ponieważ córy Albionu rozmiłowane są w sporcie wszelkiego rodzaju, więc usiłowaniom tym ofiarowały swą pomoc skuteczną: słońce, powietrze i... samochody. Kąpiąc się dzień cały w słońcu i tumanach kurzu, angielki oczywiście bardzo prędko opaliły się i nabrały pożądanej cery. Na to zazdrosnem okiem zaczęli spoglądać fabrykanci kosmetyków i ogłosili niebawem, że sporządzili preparaty, które prędzej i skuteczniej, niż wszelkie samochody i słońce opalają cerę, nadając jej pożądany brunatny odcień japoński. Angielki naturalnie wnet rozchwytywać poczęły te cudne kosmetyki, których działanie rzeczywiście przeszło wszelkie najśmielsze nawet oczekiwania. Specjaliści od chemii, zdjęci wielką ciekawością, zaczęli dyskretnie analizować owe kosmetyki cudowne, i cóż się okazało?

Risum teneatis... Fabrykantom angielskim pozostał znaczny zapas maści i płynów „przeciw opaleniźnie“ z epoki „różano-liliowej“—więc gdy nastał okres „brunatno-japoński“ — zmienili etykietę, podwyższyli... cenę i puścili w kurs *na* opaleniznę te same preparaty, co służyły przedtem *przeciw* opaleniźnie. Oto charakterystyczny przykład, pouczający, że: 1) wiele niekiedy w kosmetyce można uzyskać drogą suggestji, 2) kosmetyk działa niekiedy zadziwiająco cudownie i skutecznie, lecz w kierunku wprost... przeciwnym.

Fakt ten przekona chyba krańcowych nawet pesymistów o... uniwersalności niektórych kosmetyków.

Na punkcie włosów damy angielskie zaczęły również naśladować japonki i przystąpiły do zupełnej reformy dotychczasowego sposobu czesania.

Zdaniem elegantek angieskich jest rzeczą najzupełniej niewłaściwą, aby wszystkie kobiety, bez względu na wiek i stan, jednakowo się czesały. A ponieważ japonki sztukę czesania doprowadziły nie tylko do perfekcji fryzjerskiej, lecz i „psychologicznej“ — więc nadobne córy Albionu poszły wnet za przykładem japonek i przystosowały zwyczaj japoński do swojej fryzury.

Fryzura angielek jest obecnie tak „wymowną“, iż odrazu poznać można, z kim się ma do czynienia, czy z panną na wydaniu, czy z mężatką, czy też ze wzdychającą do ponownego zamążpójścia wdową.

Mianowicie: panny na wydaniu noszą włosy ułożone wysoko nad czołem, z tyłu zaś głowy plecione misternie warkocze, zwijające się w rodzaj wachlarza. Reszty fryzury depełniają małe srebrne grzebyki lub też maleńkie kulki kolorowe, ułożone w kształcie motyla. Mężatki noszą włosy gładko zaczesane, wdowy zaś, pragnące ponownie wyjść za mąż, zakładają z tyłu głowy wielką szpilkę, około której okręcają włosy pionowo. Wdowa, pragnąca dochować wierności swojemu pierwszemu mężowi, obcina włosy krótko. Statystycy twierdzą, iż obecnie w Anglji najrzadziej spotyka się wśród dam... krótkie włosy.

Postiches ze szkła.

Wiele już mówiono i pisano o szkodliwości różnego rodzaju podkładek, fatalnie uciskających biedną skórę główki kobiecej i powodujących wypadanie włosów. Mimo wszystkie nawoływania, różnego rodzaju postiches i podkładki cieszą się wśród dam nieustającem powodzeniem, a nawet kilka miesięcy temu — jak doniosły o tem dzienniki—jedna marna postiche dała powód do wytoczenia sprawy sądowej przeciw fryzjerowi przez męża pewnej pani, poszkodowanego na kieszeni. Mianowicie pani owa w sekrecie przed mężem nabyła u fryzjera postiche za... 35 rs. Mąż, dowiedziawszy się o tem, chciał unieważnić kup-

no, twierdząc, iż żona bez asystencji i zgody męża nie może dokonywać tranzakcji handlowych na tak znaczną sumę.

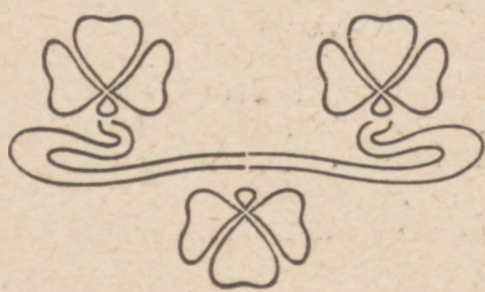
Mimo to fryzjer w sądzie sprawę wygrał, przytoczywszy na swe usprawiedliwienie to, że na rynkach zmniejszyła się znacznie podaż włosów naturalnych, więc ilość zaofiarowanego towaru stanowi zaledwie czwartą część zapotrzebowań w tym względzie. Tem się też tłomaczy stosunkowo wysoka cena sztucznych włosów.

Wobec braku towaru okazała się gwałtowna potrzeba zastąpienia włosów ludzkich czemś innem. W pierwszym rzędzie zwrócono uwagę na len i włosy końskie. Próby w tym kierunku jednakże zawiodły. W ostatnich czasach zwrócono uwagę ni mniej ni więcej tylko na... szkło, z którego zaczęto wyrabiać dla potrzeb fryzjerskich nadzwyczaj misterną przędzę szklaną, do złudzenia przypominającą włos ludzki, zarówno kolorem jak i cienkością.

Najwprawniejsze nawet oko nie jest w stanie odróżnić włosów ludzkich od szklanych. Dzięki nadzwyczajnej miękkości i elastyczności owej przędy szklanej można układać z niej rozmaite pukle, warkocze, zwoje etc.

Strona estetyczna nie pozostawia tedy nic do życzenia, co się zaś tyczy strony hygienicznej szklanych włosów, to podkreślić należy niezrównaną lekkość tych wyrobów, dzięki czemu osoba, nosząca postiche ze szkła, nie czuje jej nawet na głowie; dzięki nieznacznemu uciskowi transpiracja na skórze głowy nie doznaje zbyt wielkiej przeszkody; jelczenie tłuszczu skórnego nie odbywa się tak energicznie, wskutek czego narządy włosotwórcze, które są zazwyczaj bardzo wrażliwe — doznają „*względnie*“ mniejszej krzywdy. Po za tem niemałą zaletę takich szklanych włosów stanowi to, iż łatwo dają się zmywać i sterylizować.

V.

Zaszczytne odznaczenie.

Współpracownik naszego pisma, lekarz-dentysta p. Piotr Klejn, otrzymał na wystawie przyrodniczo-lekarskiej we Lwowie dyplom uznania za wynalazki i popularyzację wiedzy na polu dentystyki.

Odpowiedzi Redakcji.

Prenumeratorce. Nieszkodliwy—można stosować.

Marcelinie. 1) Preparat, w liście wymieniony, posiada rzeczywiście własności wzmacniające; lekarz domowy bardzo trafnie zaordynował ten środek. 2) Cera popsuła się nie wskutek stosowania mydła—lecz z powodu przebytej choroby. Po zupełnej rekonwalescencji cera poprawi się.

Litwince w Siedlcach. 1) Maść, w liście wymieniona, zawiera rtęć; jeżeli maść tę zaordynował lekarz—może ją Sz. Pani śmiało stosować, w przeciwnym zaś razie — nie. 2) Można na prowincji — kilka dni. 3) Niema najmniejszej obawy. 4) Maść borna z dodatkiem mentolu: 10 części wazeliny żółtej, 1 część kwasu bornego, 0,25 cz. mentolu. 5) *Malz-Extract Lecithol Riedla.*

P. B-skiej. 1) Cierpienie, na które Sz. Pani się uskarża, powinno być leczone przez lekarza domowego. Objawy, w liście wymienione, są wspólne dla kilku chorób, dla tego też bezwarunkowo tylko lekarz, obserwujący pacjentkę, może zdać sobie sprawę z choroby. 2) Pobyt dość drogi. 3) Woda *ciepła.*

Warszawiance w Bad-Elster. 1) **Capillérine** jest nietylko zupełnie nieszkodliwy preparat, lecz nadto okazał się bardzo skutecznym jako środek *zapobiegawczy* przy rozpoczynającej się siwiźnie. 2) Mydło neutralne. 3) Lichtmitin Krewela. 4) Za słowa uznania i zaufania serdecznie dziękujemy.

Nowej prenumeratorce. 1) Mydła dziegciowego do mycia twarzy z kosmetycznych względów używać nie należy, wskutek bowiem stosowania mydła dziegciowego występuje czarne zabarwienie ujść gruczołów łojowych. 2) Mydło od łupieżu. 3) Uniwersalnego środka na porost włosów niema; przyczyna wypadania musi być dokładnie zbadaną, a wówczas leczenie może odnieść skutek pożądany. 4) Radykalnie tylko prądem elektrycznym. 5) Krem ogórkowy.

Bad Reichenhall 3018. 1) Należy nacierać skórę na głowie dwa razy w tygodniu za pomocą kuleczek waty, często zmienianych niżej podanym płynem:

Rp.
Mentholi 0,5
Kali carbon. 1,0
Spiritus vini
Aquae ros. $\overline{aa}$ 50,0
MDS.

2) Wody kolońskiej 30,0, gliceryny chemicznie czystej 100,0.
3) Do mycia rąk:

Rp.
Spiritus vini 100,0
Trae Ligni Santali 5,0
„ Benzoes 4,0
Spir. camph. 5,0
Ac. acet. 7,5
MDS. Łyżkę na miednicę wody.

P. Bojarskiej. 1) Żyłki podskórne usuwa się elektrolizą. Mycie twarzy chłodną wodą i mydłem ichtyolowem — acz-kolwiek powoli — również usunąć je może. 2) Mydło salolowe Malinowskiego. 3) Zawiera rtęć — szkodliwe.

Prenumeratorce w Salzbrunn. 1) 10% roczyn formaliny. 2) Spirytus kamforowy z dodatkiem karbolu (1 : 100). 3) Gdy tusza się zmniejszy, zniknie również skłonność do potów. 4) Żyłki podskórne rozszerzają się wskutek opalania się twa-

rzy na słońcu — twarz zabezpieczyć należy woalką brunatną.

Telegrafistce. 1) Nerwowych cierpień jest bardzo dużo, i każda przypadłość wymaga odrębnego leczenia. Rozpoczynającą się neurastenię najskuteczniej zwalczy kilkutygodniowy odpoczynek, wyjazd do miejscowości górzystej lub lesistej i zabiegi hydropatyczne obok dyety wzmacniającej. 2) Odrosną — zabiegi zewnętrzne na razie są zbyteczne. 3) Za zaufanie serdecznie dziękujemy.

Wieśniaczce. 1) Włosy *wybiela* woda utleniona, którą należy przechowywać w ciemnem i chłodnem miejscu. Przed użyciem farby trzeba włosy starannie odtłuścić metodą, podaną w № 14. Po posmarowaniu czeka się, aż włosy wyschną, poczem powtarza się nacieranie Woda utleniona jest środkiem zupełnie nieszkodliwym. Przed rozpoczęciem zabiegów należy czoło posmarować wazeliną, gdyż woda utleniona — o ile dostaje się na powierzchnię skóry twarzy, (czego przynajostrożniejszem nawet obchodzeniu się z wodą utlenioną uniknąć niepodobna) wywołuje *chwilowe* (i nieszkodliwe) pieczenie. 2) Końce włosów powyżej kuleczek należy przyciąć i 3 razy w tygodniu miejsca skłonne do wytwarzania białych zgrubień — nacierać octem, posmarowawszy je przedtem olejkiem migdałowym.

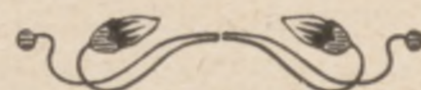
Szatynce. Raz na dwa tygodnie myć głowę ciepłą wodą i mydłem antrasolowem Malinowskiego, wcierając pianę mydła w skórę, 3 razy zaś tygodniowo (co 2 wieczór) nacierać skórę na głowie płynem następującym:

Rp.

Acidi salicylici
„ carbolici ā 2,0
Spiritus vini
Aquae rosarum ā 100,0.

Młodej mężatce. Jest to t. zw. *ostuda ciężarnych* (chloasma uterinum), nie wymagająca żadnych zabiegów kosmetycznych. Wszystkie w liście opisane objawy są w obecnym stanie Sz. Pani — rzeczą naturalną — po przebyciu okresu wszystko wróci do normy.

P. Antoniemu. 1) Krem mitinowy. 2) Bez mydła. 3) Raz na tydzień. 4) Pobyt dość drogi. 5) $10^0/_0$ rozczyn formaliny.

NADESŁANE.

Jedyne na Królestwo i Litwę
Pismo zdrojowe-sezonowe ilustrowane
„Zdrój Ciechociński",

wychodzące **co sobota** w pełnym poszycie 12 stronic i **3—4 razy w „Dodatkach Nadzwyczajnych" wraz z listą gości.**

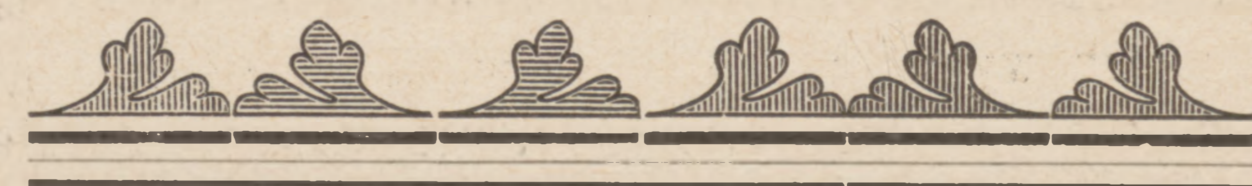
omawia ogólne i miejscowe sprawy wszystkich zdrojowisk polskich jako czujny doraźny **skorowidz ogólnego naszego ruchu kąpielowego** na ziemiach polskich, od uroczych Tatr począwszy a na morskich wybrzeżach Połągi skończywszy.

Obok tych specyalnych wiadomości i artykułów pierwszych powag naszego świata lekarskiego wyposażony jest **Zdrój Ciechociński w bogaty dział literacki,** na który składają się **nowelle, humoreski,** feljetony okolicznościowe, utwory poetyckie, barwna miejscowa kronika, opisy balów, odczytów, wycieczek, sceny teatralne, muzyczne, korespondencye z kraju i zagranicy. Szeroki dział informacyjny posiada informacye do podróży koleją, parostatkami, projekty wycieczek w kraju i zagranicą, wreszcie **Dział ogłoszeniowy nader cenny dla firm pierwszorzędnych przez wielką poczytność „Zdroju" we wszystkich miejscach kąpielowych Królestwa, Litwy, Galicyi i Ks. Poznańskiego.**

Wszyscy prenumeratorzy „Zdroju" mają cenny przywilej, iż za pośrednictwem redakcyi „Zdroju" abonować mogą po znacznie zniżonej do połowy cenie, wraz z przesyłką pocztową, jedyne w swoim rodzaju specyalne pismo tygodniowe

„KOSMETYKĘ",

jako najlepszy poradnik w sprawach **hygieny i piękności ciała.**

MODEL FLAKONU

ŚRODKI do ZĘBÓW
ELIKSIR, PROSZEK i PASTA
Ojców BENEDYKTYNÓW
Opactwa **SOULAC**

WAŻNA UWAGA:
Flakony eliksiru Benedyktynów nie opatrzone plombą komory celnej rossyjskiej powinny być uważane za podrobione.

Kosmetyczne przetwory Mitinowe

D-ra Jessner'a z Królewca.

Mitinum purum — „fizyologiczny“ podkład do maści — zawierający czysty tłuszcz emulsjowany i znaczną ilość cieczy surowiczej — najdelikatniejsza massa do maści.

Krem Mitinowy — Mitin crême — wciera się znakomicie, nie pozostawia śladów tłuszczu — skóra chropowata przybiera wygląd delikatny — szczególnie zalecany dla bardzo wrażliwej skóry.—, Krem mitinowy posiada bardzo przyjemny zapach.

Pasta Mitinowa — krem o stalszej konsystencji o barwie skóry. przywraca normalne cechy skórze tłustej, wilgotnej i błyszczącej — nadto czyni niewrażliwą skórę, skłonną do zapalenia.

Mydło Mitinowe — przetłuszczone z zawartością 10% mitiny — znosi je doskonale najwrażliwsza skóra, mydło o nadzwyczaj przyjemnym zapachu — nadaje piękną i delikatną cerę.

Puder mitinowy tłusty zawiera 20% mitiny — nadaje skórze delikatny wygląd, przytłumia błyszczenie, bez wysuszania skóry, zabezpiecza od wpływu ostrego powietrza — jako też wilgotnego — posiada piękny zapach i bywa w kolorach — różowym, rachel i białym.

Proszek Mitinowy dla dzieci — usuwa znakomicie zaczerwienienie i wilgotność skóry — nadaje się doskonale do przysypywania dla dzieci.

Krem mitinowy zabezpieczający od prom'eni słońca (Lichtmitin) zawiera chininę, nadtlenek wodoru i mitinę — zabezpiecza od obrażeń świetlnych, **od piegów i prażenia słonecznego**, wciera się zrana i w południe w skórę twarzy i rąk.

Krem mitinowy od odmrożenia (Frostmitin) zawiera ichthyol, balsam peruwiański, olejek terpentynowy i t. d. zabezpiecza od bąbli i zaczerwienienia skóry, —wcierać należy zrana, na noc zakładać się opatrunek.

Perhydrol Mundwasser podług Prof. D-ra Med. Körnera z Halle — zawiera 3% najczystszego dwutlenku wodoru Merka (H_2O_2) z odpowiednią ilością najczystszego olejku miętowego Mitsham. Zaleca się jako bezwarunkowo najpewniejszy środek antyseptyczny do płukania ust po każdorazowem jedzeniu — jak również zrana po uprzedniem wyczyszczeniu mechanicznem zębów pastą lub też proszkiem. W handlu znajduje się w praktycznem opakowaniu z aluminiowemi kieliszkami z nacięciem, wskazującem ilość perhydrolu, służącą do jednorazowego płukania jamy ustnej — pierwsza sztrycha na kieliszku (linja) wskazuje ilość wyłącznie perhydrolu — następna zaś — ilość wody dolanej do perhydrolu i mającej służyć do jednorazowego przepłukania ust.

Preparaty te wyrabia tylko

Chemiczna Fabryka **Krewel i S-ka. w Kolonji nad Renem.** Reprezentant na Królestwo Polskie i Litwę **S. Rosciszewski, Bracka 6.**

Hurtowa sprzedaż: Tow. Akc. Ludwik Spiess i Syn i Tow. Akc. Henryk Welt, Warszawa.

Detaliczna: we wszystkich aptekach, składach aptecznych i perfumerjach.

!! PIEGI !!

usuwa radykalnie
i nadaje piękną cerę
najlepszy w świecie

HENRY'S
Metamorphosis Cream.

Dostać można we wszystkich składach aptecznych, aptekach i perfumerjach
Skład główny w firmach:.
Br. ORSZAGH,
Leszno 17.
HENRYK WELT,
Przejazd 5.

Nowości hygieniczne

A. Siou & Co — Dla pielęgnowania piękności.

dla koloru skóry	Gliceryno-waselinowe Krem i Puder **„Młodości“**.
dla wybielenia i udelikatnienia skóry	Gliceryno-waselinowe Mydło **„Młodości“**.
dla wzmocnienia dziąseł	Eliksir do zębów Antyseptyczny radykalny środek **„Dentol“**.
przeciw wypadaniu włosów	**Capillogéne** jedyny środek na wzmocnienie włosów.
przeciw przedwczesnej siwiźnie	**Capillerine** zupełnie nieszkodliwy przywraca siwym włosom pierwotny kolor.
przeciw piegom i nieczystościom skóry	**Eau de Lys** Woda liljowa znakomicie upiększająca.

!! Sprzedaż wszędzie !!

Magazyn własny { **Marszałkowska 116 Telefon 14-06.**

Towarzystwo Akcyjne
„St.-Petersburskie Laboratorjum Chemiczne“

(założone w r. 1860)
Izmajłowski Prospekt № 27.
Złoty Medal Paryż 1900 r.

Poleca ostatnie nowości:

Wodę kolońską kwiatową

Kwitnący Hyacynt.	**Kwitnący bez.**
Fru-Fru.	**Storczyk.**
Kwiat jabłoni.	**Trèfle (Bukiet szczęścia)**

Mon rève, Idéal, Brise de Violettes, Muguet royal.

Nie mające sobie równych pod względem gatunku i zapachu.

Do nabycia w znaczniejszych perfumerjach i składach aptecznych.

Towarzystwo Akcyjne
„St.-Petersburskie Laboratorjum Chemiczne“

(założone w roku 1860)
Izmajłowski prosp. № 27.
ZŁOTE MEDALE
Paryż 1900 r. Niżn. Nowg. 1896 r.

Glicerine Velours

Środek zapobiegawczy przeciw opaleniźnie, piegom i czerwoności twarzy. T-wo **„St.-Petersburskie Laboratorjum Chemiczne“** uprasza, ze względu na powtarzające się podrabianie, zwracać szczególną uwagę na naszą firmę, składającą się z trzech wyrazów: **„St. PETERSBURSKIE LABORATORJUM CHEMICZNE“** oraz na markę Towarzystwa, wyobrażającą pomnik **Cesarza Piotra Wielkiego**, postawiony na placu Senatu w Petersburgu.

Do nabycia w znanych perfumerjach i składach aptecznych.

Redaktor i Wydawca **Dr. H. Zamenhof.** Druk J. Kamińskiego, Nowy-Świat 48, Telefon 36 46.